

29.9.2005

1117/4/04

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Håkan Stoor

MAMMOGRAFIASEULONTATUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Kuopion kaupungin terveyskeskuksen järjestämän mammografiaseulontatutkimuksen toteuttamista. Hänen mielestään tutkittavien yksityisyyttä ei suojattu riittävästi seuraavista syistä:

- Tutkimukseen johtavia opasteita ei ollut laadittu siten, että tutkimuksen luonne ei paljastuisi.
- Tutkimushuoneen ovea ei pidetty kiinni tutkimuksen aikana.
- Tutkimushuoneen äänieristys oli huono.

- - -

3 RATKAISU

Käsitykseni mukaan asiassa ei ole näytetty, että seulontatutkimukseen osallistuneiden yksityisyyttä olisi loukattu. Tämän vuoksi en katso, että asiassa olisi menetelty lainvastaisesti tai laiminlyöty velvollisuuksia.

Totean kuitenkin, että en voi hyväksyä Suomen Terveystutkimus Oy:n selvityksessä esitettyä näkemystä siitä, että henkilökunnan vaitiolovelvollisuus vähentäisi tutkimuksen järjestäjän velvollisuutta huolehtia tutkittavien yksityisyyden suojasta.

4 PERUSTELUT

4.1 Oikeusohjeet

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä on turvattu.

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992, potilaslaki) 3 §:n mukaan potilaalla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Hänen hoitonsa on järjestettävä ja häntä on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja hänen yksityisyyttään kunnioitetaan.

Potilaslain salassapitoa koskevan 13 §:n mukaan terveydenhuollon

ammattihenkilö tai muu terveydenhuollon toimintayksikössä työskentelevä taikka sen tehtäviä suorittava henkilö ei saa ilman potilaan kirjallista suostumusta antaa sivulliselle potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja. Sivullisella tarkoitetaan tässä laissa muita kuin asianomaisessa toimintayksikössä tai sen toimeksiannosta potilaan hoitoon tai siihen liittyviin tehtäviin osallistuvia henkilöitä.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain mukaan (197/2002) oikeusasiamiehen tehtävänä on valvoa, että viranomaisten ja muut julkista tehtävää hoitavien noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Suomen Terveystutkimus Oy on suorittanut Kuopion kaupungin terveystoimen puolesta mammografiaseulontatutkimuksen. Tältä osin yhtiö on hoitanut julkista tehtävää ja sen valvonta kuuluu siten oikeusasiamiehen toimivaltaan.

4.2

Arviointi

Suomen Terveystutkimus Oy esitti selvityksessään, että seulontatutkimukset on pyritty järjestämään mahdollisimman äänettömästi ja rauhallisesti, jotta muut samalla käytävällä olevat tutkimusasiakkaat eivät häiriintyisi. Aiemmin käytävälle sijoitetut tuolit on poistettu tietosuojan ja intimitteettisuojan parantamiseksi. Käytävällä kulkee hyvin vähän talon henkilökuntaan kuulumattomia ihmisiä ja talon henkilökunnalla on vaihtoehtoisuus. Yhtiö on pyrkinyt lisäämään näkösuojaa ikävien tilanteiden välttämiseksi ja äänieristeeksi on lisätty kynnyks.

Potilaslain 13 §:n säännöksestä käy ilmi, että sivullisena pidetään muita kuin potilaan hoitoon tai siihen liittyviin tehtäviin osallistuvia henkilöitä. Potilaan yksityisyyttä on siten suojattava kaikkiin sivullisiin nähden siitä riippumatta, onko heillä salassapitovelvollisuus vai ei. Asiassa ei kuitenkaan ole saatu näyttöä siitä, että yhtiö olisi menettänyt kantelussa tarkoitetulla tavalla virheellisesti.

5

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3 ja 4 esittämäni käsityksen Suomen Terveystutkimus Oy:n tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän yhtiölle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Lähetän jäljennöksen päätöksestäni myös tiedoksi Kuopion kaupungin sosiaali- ja terveystalokunnalle.

Vastineen liitteet palautetaan ohessa.